

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3383/2020
11.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Воларевић, адвокат у ..., против туженог Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд, чији је пуномоћник Борис Богдановић, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1637/20 од 17.07.2020. године, у седници већа одржаној дана 11. фебруара 2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1637/20 од 17.07.2020. године.

УСВАЈА се ревизија тужиоца, укидају се пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1637/20 од 17.07.2020. године и пресуда Основног суда у Суботици П1 28/19 од 19.02.2019. године у усвајајућем делу за тужбени захтев и у делу одлуке о трошковима поступка, и у том делу се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Апелациони суд у Новом Саду је донео пресуду Гж1 1637/20 дана 17.07.2020. године којом је одбио жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Суботици П1 28/19 од 19.02.2019. године, у усвајајућем делу, којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 105.770,43 динара на име накнаде за исхрану у току рада и износ од 38.855,57 динара на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, за период од 01.12.2015. године до 31.12.2016. године, са затезном каматом од 25.06.2019. године до исплате и износе обрачунате затезне камате од 46.588,52 динара и од 16.706,74 динара, и да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 56.700,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене другостепене пресуде тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, због потребе за уједначавањем судске праксе.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/11 ... и 18/20) за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе, будући да је

побијана пресуда о тужбеном захтеву за накнаду штете због неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор заснована на примени материјалног права која указује на потребу за уједначавањем судске праксе у идентичним чињеничним и правним ситуацијама. Стога је одлучено као у првом ставу изреке.

Испитујући побиијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побиијана пресуда, утврђеном од стране првостепеног суда, тужилац је од 01.09.2015. године запослен код туженог на основу уговора о раду који је закључио са ЈЖТП „Београд“, и анексима, од којих је последњи од 10.11.2016. године, којима није била уговорена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Колективним уговором туженог („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/15) који се примењује од фебруара 2015. године, уговорено да је у вредности радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рада и 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. Основна зарада утврђује се као вредност радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа. Тужени није исказао у обрачунским листама тужиоца за спорни период износ накнаде за исхрану у току рада, нити регреса за коришћење годишњег одмора. Тужиоцу није обрачуната и исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада, ни регрес за коришћење годишњег одмора за спорни период. Како је наведено у другостепеној пресуди, вештачењем је утврђена висину накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у нето износима, према параметрима из раније важећег колективног уговора који се примењивао код послодавца претходника у ранијем периоду, ЈЖТП („Службени гласник РС“ бр 37/95 и 7/2000).

Према садржини првостепене пресуде, Републички завод за статистику је објављивао податке о просечној заради у привреди до децембра 2010. године, и последњи познати податак за тај месец је 51.165,00 динара бруто, те је месечни износ накнаде за исхрану 8.966,67 динара, а месечни износ регреса за коришћење годишњег одмора је 2.988,89 динара у целом спорном периоду. Примењујући параметре из Колективног уговора послодавца претходника, према последњим познатим подацима о просечној заради за период од 01.12.2015. године до 31.12.2016. године трошкови за исхрану у току рада износе укупно 105.770,43 динара, законска затезна камата на тај износ је 46.588,52 динара, регрес за коришћење годишњег одмора је 38.855,57 динара, а законска затезна камата 16.706,74 динара. Према садржини првостепене пресуде, ови трошкови у време када су били утврђивани, нису били опорезивани, због чега вештак налази да се не могу применити на спорни период, и трошкове је исказао у коригованом нето износу, тако да је месечни износ трошкова за исхрану 5.331,33 динара, а регреса 1.777,11 динара, што је супротно закључку из другостепене пресуде да досуђени износи одговарају висини нето накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према познатим параметрима предвиђеним Колективним уговором који су се примењивали код послодавца претходника у ранијем периоду. Произилази да нису расправљене висине припадајућих накнада трошкова према параметрима из последњег колективног уговора којим је код послодавца претходника туженог била предвиђена висина накнаде за исте трошкове.

Осим наведеног, вештак се у првостепеном поступку изјаснио и о односу последње исплаћених износа у јуну 2002. године код послодавца претходника, на име трошкова за топли оброк и регрес, који није био опорезован, према висини зараде која је тада исплаћена и применио тај проценат на зараду тужиоца у предметном периоду, на кога се односи тужбени захтев, и тако израчунао накнаду истих трошкова у номиналном износу. Вештак је дао и трећу варијанту обрачуна. Међутим, првостепени суд је става да задатак вештака није био да води рачуна приликом израде налаза о економској реалности накнаде за исхрану и регрес, што је, како то наводи првостепени суд ипак учинио у „Б“ варијанти основног налаза, те је извршио корекцију износа трошкова умањујући их за порезе и доприносе, а затим и да овакав обрачун није у складу с општим актом.

Овакав закључак првостепеног суда, који је прихватио другостепени суд, није правилан.

Утврђено је да је Колективним уговором одређено да је накнада трошкова исхране у току рада и регреса за годишњи одмор садржана у вредности радног часа за обрачун и исплату зарада, и да није изражена у обрачунским листама за зараду тужиоца, док тужени није доказао да је општим актом одредио висину накнаде ових трошкова. Према томе, закључак првостепеног суда да налаз вештака није у складу са општим актом, нема подлогу у одређеном општем акту којим је код туженог у спорном периоду одређена висина накнаде трошкова.

Не може се прихватити за правилан ни став да није од значаја економски реална висина накнада трошкова исхране у току рада и регреса за годишњи одмор.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, па и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Одредбама колективног уговора на који се позивају нижестепени судови, који је код туженог послодавца био на снази у време на које се тужбени захтев односи, на основу предвиђене вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, јер ове накнаде нису исказане у номиналним износима, нити је то изражено у обрачунским листовима за зараду тужиоца. Како је наведено, према одредбама Закона о раду запослени имају право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, а послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада, при чему висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно накнада трошкова мора бити исплаћена свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени није доказао висину ових накнада у структури вредности радног часа. Како нема конкретних одредаба општег акта о висини спорних накнада, тужилац може потраживати накнаду штете због неисплаћених накнада у нето износима према параметрима из ранијег колективног уговора туженог, али то не значи директну примену одредаба Колективног уговора који је раније био на снази. Параметри су потребни да би се добиле реалне вредности obroка и регреса којима се може постићи сврха којој ове накнаде служе. Припадајућа накнада и треба да одражава реалну економску вредност потребну за накнаду трошкова исхране у току рада, односно регреса за коришћење годишњег одмора, јер се само тако постиже сврха законом предвиђеног права запосленог, односно обавезе

послодавца. При том, треба водити рачуна и о актуелној судској пракси ради уједначавања положаја запослених у истој ситуацији, како не би дошло од одступања у једнакости запослених у остваривању овог права, или накнаде штете кад то право од стране послодавца није остварено. Према изнетом утврђеном чињеничном стању у нижестепеним одлукама, тако припадајућа висина накнада тужиоцу није расправљена.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање у наведеном делу остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио да укине другостепену и првостепену пресуду и да предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, као што је наведено у другом ставу изреке.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић